

Sygn. akt VI GC 323/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2019r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2019r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: A.M. (...) Spółka z o.o. w I.

przeciwko: J. G.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda(...) (...) Spółka z o.o. w I. na rzecz pozwanej J. G. kwotę 5.417,00 zł (słownie: pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt. VI GC 323/18

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 7 marca 2019 r.

Pozwem z dnia 29 sierpnia 2018 r., powód A. (...) sp. z o.o. w I. domagał się zasądzenia od pozwanej J. G. kwot: 60 332 zł oraz 49 938 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi dla każdej z nich od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód wskazywał, że pozwana aż do 29 grudnia 2017 r. była jedynym członkiem zarządu powodowej spółki. W tym czasie Naczelnik P. przeprowadził dwie kontrole rzetelności deklarowanych przez spółkę rozliczeń w zakresie podatku CIT i VAT, które wykazały konieczność zapłaty zaległego podatku odpowiednio 49 938 zł oraz 60 332 zł. Powód wskazał, że spółka uiściła powyższe należności, które w jego ocenie stanowią szkodę za jaką winna odpowiadać pozwana na podstawie art. 293 k.s.h.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Pozwana w pierwszej kolejności podniosła zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda, dalej wskazywała na fakt udzielenia jej absolutorium za okres od 1 stycznia 2017 r. do 29 grudnia 2017 r. co wyłącza jej odpowiedzialność. Podała, że do tego czasu była współnikiem powodowej spółki razem z M. P., który miał wiedzę o czynnościach powodujących ewentualną szkodę w spółce (nierzetelnych rozliczeniach podatkowych), co znalazło wyraz także w umie sprzedaży udziałów spółki, na mocy której pozwana sprzedała udziały podmiotowi trzeciemu reprezentowanemu właśnie przez M. P.. Podnosiła także, że to właśnie były współnik był inicjatorem kontroli skarbowych. Pozwana

wskazywała, że do czasu kiedy pełniła funkcje prezesa zarządu, czynnie uczestniczyła w przeprowadzanych kontrolach, składała odwołania, wносиła o przeprowadzenie dowodów gdyż w jej ocenie sama kontrola jak i wnioski na jej podstawie wysunięte były nierzetelne. Wskazywała, że zapłaty kwot podatków dokonała Spółka reprezentowana przez nowy zarząd, który nie podjął żadnej obrony w toku postępowań skarbowych, w spółce dokonano dobrowolnej korekty mimo braku wydania prawomocnej decyzji.

W odpowiedzi na powyższe powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko, i zaprzeczał jakoby udzielając absolutorium pozwanej, Zgromadzenie Wspólników posiadało wiedzę na temat nierzetelnych rozliczeń podatkowych pozwanej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Poza sporem w niniejszej sprawie było to, że pozwana od czasu powstania spółki A. (...) Sp. z o. z siedzibą w I. (dalej: Spółka) pełniła funkcję Prezesa Zarządu tej Spółki, jak również to, że Zgromadzenie Wspólników Spółki udzieliło J. G. absolutorium z wykonywanych przez nią obowiązków jako Prezesa Zarządu Spółki za okres od 01.01.2017 do 29.12.2017 r. Obecnie prezesem zarządu jest J. P.

(okoliczności niekwestionowane bądź przyznane przez strony)

W czasie kiedy pozwana pełniła funkcję Prezesa Zarządu, wobec A. (...) Sp. z o.o., na wniosek M. P. wszczęto kontrolę Skarbową – na podstawie postanowienia Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w R. z dnia 16 listopada 2016 r. Jej przedmiotem była kontrola rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wypłacania podatku dochodowego od osób prawnych za 2013 r. Po sporządzeniu protokołu z postępowania kontrolnego i badania ksiąg podatkowych, pozwana działając imieniem Spółki złożyła zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole oraz wniosła o przeprowadzenie zgłoszonych dowodów. Spółka kwestionowała min. sposób dokonanych przez organ szacunkowych wyliczeń w zakresie sprzedanych biletów i obsługi szatni. W kontroli przyjęto założenia, że na każdej imprezie tanecznej, płatnej, organizowanej przez Spółkę była 100% frekwencja, oraz, że wszystkie miejsca w lokalu przy stolikach były zajęte przez uczestników takiej zabawy. Spółka zarzucała organowi, iż nie wziął pod uwagę faktu, że w okresie adwentu czy wielkiego postu, wstęp na imprezę był bezpłatny, w lokalu niejednokrotnie organizowano szeroko rozumiane promocje, które obejmowały bezpłatne wejścia, rozdawano Vouchery, dodatkowo od gości korzystających w lokalu z usług gastronomicznych nie pobierano opłat. Nie było ustalonej praktyki co do bezpłatnych wejść, niejednokrotnie decyzja o tym podejmowana była ad hoc, celem przyciągnięcia klientów. Bywało też, że dana ogłoszona impreza nie odbyła się z powodu braku zainteresowania. Okoliczności te potwierdzili zeznający w postępowaniu kontrolnym świadkowie. Po przeprowadzeniu dowodów w tym przesłuchaniu świadków, postanowieniem z dnia 6 lutego 2018 r. wyznaczono Spółce termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego. Spółka, reprezentowana przez nowy Zarząd nie korzystała z tego uprawnienia i w dniu 13 lutego 2018 r. złożył korektę zeznania CIT-8 za 2013 rok uwzględniającą w całości ustalenia zawarte w protokole z badania ksiąg. W wyniku postępowania kontrolnego nie zostały sporządzone prawomocne decyzje ustalające wymiar zobowiązania podatkowego.

W dniu 6 kwietnia 2018 r. na podstawie upoważnienia N.w P. z dnia 22 marca 2018 r. wszczęto wobec Spółki drugą kontrolę celo –skarbową. Jej przedmiotem była kontrola rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wypłacania podatku od towarów i usług za poszczególne okresy rozliczeniowe 2013 r. W wyniku kontroli stwierdzono, że A. (...) Sp. z o.o. zaniżyła przychody ze sprzedaży o kwotę ogółem 262 963,84 zł, z tytułu niezaewidencjonowanych przychodów ze sprzedaży biletów wstępu na imprezy organizowane w lokalach K. i K. w I. oraz Z.w R. oraz zawyżyła przychody ze sprzedaży o kwotę 137,54 zł. Wyniku kontroli Spółka złożyła korektę VAT-u uwzględniającą w całości ustalenia zawarte w protokole. Także i w wyniku tego postępowania kontrolnego nie zostały sporządzone prawomocne decyzje ustalające wymiar zobowiązania podatkowego. Spółka nie składała zastrzeżeń do wyników kontroli.

(dowód: wynik kontroli z dnia 28.02.2018 r. k. 6-9; wynik kontroli z dnia 14.06.2018 r. k. 10-17; zarzuty do protokołu z przebiegu postępowania kontrolnego i badania ksiąg z dnia 21.12.2017 r. k. 60-65; uzupełnienie oświadczenia k. 66; protokoły przesłuchania świadków k. 67-76; zeznania świadków: K. K., M. K., zeznania pozwanej J. G.; zeznania J. P.)

W dniu 29 grudnia 2017 r. pozwana sprzedała spółce (...) 180 udziałów w Spółce A. (...) Sp. z o.o. w I., stanowiących 90% kapitału zakładowego w Spółce - były to wszystkie udziały jakie przysługiwały pozwanej. Imieniem kupującego udziały nabył M. P. - jako Dyrektor Zarządu (...). W umowie sprzedaży zastrzeżono, że na dzień jej podpisania toczy się wobec Spółki postępowanie kontrolne prowadzone przez Urząd Skarbowy oraz postępowanie kontrolne Państwowej Inspekcji Handlowej. Jednocześnie w/w dniu odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników podczas którego udzielono pozwanej absolutorium z wykonywanych przez nią obowiązków jako Prezesa Zarządu Spółki za okres od 2014 do 2016r oraz 01.01.2017r do 29.12.2017r. (par 4 w/w aktu notarialnego k- 57).

(dowód: umowa sprzedaży z dnia 29.12.2017 r., rep. A nr 5890/2017 k. 53-59)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów urzędowych i prywatnych, którym dał wiarę w zakresie przyznanym przez art. 244 i 245 k.p.c.

Ponadto stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków K. K., M. K. oraz stron. Świadek K. K. – księgowa, prowadząca rozliczenia powodowej Spółki potwierdzała okoliczność dokonania korekt w zakresie rozliczeń podatku CIT i VAT w wyniku przeprowadzonej kontroli, nie знаła jednak jej szczegółów, nie miała też wiedzy co do tego, czy przynieszone jej do rozliczenia dokumenty księgowe obrazowały rzeczywisty stan rzeczy, rozmawiała z pozwaną na temat zarzutów do protokołu kontroli, stąd też miała wiedzę o tym fakcie.

Świadek M. K.- dyrektor powodowej Spółki także nie miał wiedzy co do szczegółów przeprowadzonej kontroli, potwierdzał fakt dokonania korekt, nie miał wiedzy co do tego by jakiegokolwiek przychody w Spółce miały nie być ewidencjonowane. Świadek potwierdzał fakt darmowych wejść na imprezy taneczne, bak opłat w okresie wielkie postu czy adwentu, a także inne bezpłatne akcje. Wskazywał także że w lokalu znajdowały się łóżka służbowe, które zawsze były zarezerwowane a tym samym niedostępne dla gość z zewnątrz. Zeznania ww. świadków były szczerze, choć dotyczyły niewielu kwestii, to znajdowały potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

Zeznania pozwanej uzupełniły wszelkie niejasności, pozwana przybliżyła przebieg kontroli podatkowych w Spółce i wyjaśniła, że ich podłożem był konflikt osobisty wspólników A. (...) Sp. z o.o. Sąd nie znalazł podstaw by odmówić wiarygodności tym zeznaniom, mając nadto na uwadze fakt, że zeznania stron mają jedynie charakter posiłkowy (art. 299 k.p.c.).

Zeznający w sprawie imieniem powoda J. P. nie miał szczegółowej wiedzy co okoliczności spornych w niniejszej sprawie. Funkcje prezesa Spółki objął w zamian pozwanej, nie uczestniczył w kontrolach, wskazywał, iż Spółka przeprowadziła korektę zeznań podatkowych obawiając się dalszych sankcji. Jego zeznania były mało przydatne dla poczynienia ustaleń, należało traktować je także z ostrożnością, albowiem świadek jest bratem M. P.-skonfliktowanego wspólnika powodowej Spółki z pozwaną.

Sąd oddalił wniosek dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka M. P. jako spóźniony. Okoliczności o jakich miał zeznawać świadek były wiadome stronie powodowej już w pozwie.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie przedmiotem procesu jest roszczenie powodowej spółki oparte na podstawie art. 293 k.s.h, przeciwko byłemu członkowi zarządu spółki – pozwanej tj. o odszkodowanie za szkodę wyrządzoną przez działalność tego członka sprzeczną z prawem, a także postanowieniami umowy spółki. Odpowiedzialność ta oparta jest na zasadzie winy, która dodatkowo jest domniemywana.

Skoro tak, to w pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 228 pkt 2 k.s.h. podjęcie przez spółkę decyzji dotyczącej dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawieraniu spółki lub sprawowaniu zarządu wymaga uprzedniego podjęcia uchwały wspólników w tej kwestii. W judykaturze panuje rozbieżność co do tego, jakie znaczenie ma uchwała podjęta w trybie art. 228 pkt. 2 k.s.h. Według jednego stanowiska sąd nie jest uprawniony do badania, czy zarząd wszczął sprawę o naprawienie szkody na podstawie właściwej uchwały, gdyż wymóg ten stanowi ograniczenie jedynie w stosunku wewnętrznym spółki (np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r. IV CSK 76/12, LEX nr 1229815, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 lutego 2012 r., VI ACz 195/12, LEX nr 1124823).

Według drugiego stanowiska brak uchwały wspólników wymaganej art. 228 pkt. 2 k.s.h. powinien być rozważany w płaszczyźnie legitymacji materialnej spółki. Niewątpliwie podjęcie uchwały przez zgromadzenie wspólników pozwala przypisać spółce, zgodnie z teorią organów, wolę uzyskania odszkodowania. Uchwała o dochodzeniu roszczenia nosi zatem cechy oświadczenia woli, wyraża interes prawny właściciela i jego wolę uzyskania ochrony prawnej. Uchwała w tym przedmiocie nie jest więc wyłącznie prawem wewnętrznym spółki, przez swą treść powinna być traktowana jako przesłanka merytoryczna powództwa. W procesie wszczętym przez spółkę reprezentowaną, zgodnie z wynikającą z art. 201 § 1 k.s.h. zasadą reprezentacji, przez zarząd, istnienie decyzji organu właścicielskiego podlega przeto badaniu przez sąd w ramach badania legitymacji materialnoprawnej. Brak uchwały wspólników prowadzi do zatem do oddalenia powództwa z braku legitymacji czynnej (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 r., I CSK 635/11, LEX nr 1228580, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 12 kwietnia 2012 r. I ACa 1024/11, LEX nr 1238460).

Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie podziela stanowisko Sądu I instancji odwołujące się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2012 r. zgodnie z którym brak uchwały wspólników wymaganej art. 228 pkt. 2 k.s.h. powinien być rozważany w płaszczyźnie legitymacji materialnej spółki. Uzasadnienie Sądu Najwyższego jest w tym zakresie przekonujące, nadające właściwe znaczenie oświadczeniu woli wspólników. Wobec tego, że strona powodowa nie przedłożyła uchwały o jakiej mowa powyżej, zarzut pozwanej o braku legitymacji czynnej powodowej Spółki okazał się słuszny. Już sam zatem brak legitymacji przesądzał o bezzasadności powództwa.

Niezależnie od powyższego Sąd miał także na względzie, że konieczną przesłanką odpowiedzialności określonej w art. 293 k.s.h. jest wyrządzenie spółce szkody. Zgodnie zaś z ogólnymi regułami prawa cywilnego, pomiędzy zawinionym działaniem lub zaniechaniem a wyrządzeniem szkody musi istnieć związek przyczynowy. Ciężar dowodu wystąpienia tych przesłanek, a także zawinionego postępowania osoby odpowiedzialnej, spoczywa, zgodnie z ogólnymi regułami (art. 6 k.c.), na spółce. W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw by przypisać pozwanej działania prowadzące do szkody w rozumieniu ww. przepisu. Powód szkody tej upatrywał w zapłaconych przez spółkę podatkach VAT i CIT, które miały być wynikiem nierzetelnych rozliczeń Spółki prowadzonej przez pozwaną, co zostało ujawnione w toku przeprowadzonych kontroli skarbowej i celno – skarbowej. Z tym stanowiskiem nie sposób się zgodzić. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że pozwana w czasie kiedy jeszcze pełniła funkcje zarządcze składała szereg zarzutów do protokołu kontroli negując ustalenia organu. Przesłuchani w toku postępowania kontrolnego świadkowie potwierdzali wskazywane nieprawidłowości, co w zasadniczy sposób podważało wyniki kontroli, która opierała się na założeniach szacunkowych, niekorzystnych dla Spółki. W momencie, kiedy po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Spółka została wezwana do zajęcia stanowiska, zaniechała dalszych czynności - nowy zarząd Spółki podjął decyzję o sporządzeniu korekt do zeznań podatkowych za rok 2013 i podatki zostały uiszczone w wysokości wyliczonej w protokołach pokontrolnych. W tych okolicznościach słusznie wskazywała pozwana, że to nowy zarząd doprowadził do wyrządzenia Spółce szkody, bowiem zaniechał jakiegokolwiek obrony w postępowaniu przed organami podatkowymi i mimo braku prawomocnej decyzji wymierzającej zobowiązanie podatkowe, należność została uiszczona jedynie w oparciu o protokół pokontrolny. Trudno szukać racjonalności takiej decyzji, w perspektywie pozostaje jedynie konflikt byłych wspólników Spółki, niemniej jednak motyw działania powodowej Spółki jest dla sprawy drugorzędny, zaś Sąd rozpoznający sprawę nie znalazł w powyższych okolicznościach żadnych podstaw by przypisać pozwanej odpowiedzialność za jakąkolwiek szkodę wyrządzoną powodowej Spółce. Wniosku takiego w żadnej mierze nie da się wywieść ze zgromadzonego materiału dowodowego. Należy również mieć na uwadze, że szkodą jest tylko istniejący uszczerbek w majątku

powódki , a nie prawdopodobieństwo jego poniesienia. Powodowa spółka jak już podniesiono rezygnując z obrony swego stanowiska , zdaniem Sądu nie wykazała , że zapłacona przez nią kwota może być uznana za szkodę w rozumieniu art. 293 ksh , jaką poniosła wskutek zawinionego działania pozwanej oraz ,że pomiędzy tą szkodą a bezprawnym i zawinionym działaniem pozwanej (brak wykazania niniejszego) istnieje adekwatny związek przyczynowy (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 9.02.2018r , I CSK 246/17).

Wreszcie powództwo nie podlegało uwzględnieniu także z uwagi na fakt, że dopuszczalność podnoszenia roszczeń odszkodowawczych jest uwarunkowana od udzielenia członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków (art. 231 § 2 pkt 3). Nie było kwestionowane w niniejszej sprawie, iż takie absolutorium zostało pozwanej udzielone, przy czym udzielono go przy pełnej wiedzy co do prowadzonych postępowań kontrolnych. Postępowanie to bowiem zostało zainicjowane przez drugiego wspólnika Spółki, którym obok pozwanej był M. P., i on też jako wspólnik absolutorium pozwanej udzielał. Nieprawdą zatem jest by nie miał on w tym przedmiocie wiedzy. Należy w tym miejscu podnieść ,że uchwała absolutoryjna stanowi akt wewnętrznego rozliczenia się z organami poprzez zaakceptowanie bądź nie , ich czynności podejmowanych w tym terminie. Absolutorium jest formą skwitowania członków tych organów z tych czynności , a co za tym idzie stanowi co do zasady podstawę do wyłączenia ich ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej o jakie mowa w art. 293 ksh.

Nie zwalania to strony powodowej od wykazania istnienia (w przypadku uchwały absolutoryjnej) , w odniesieniu do stosunków wewnątrz korporacyjnych spółki określonego dobrego obyczaju i wskazania okoliczności faktycznych , które jego zdaniem decydują o tym ,że , iż został on zakwestionowaną uchwałą naruszony. Dopiero pod takim warunkiem Sąd może dokonywać oceny realizacji tej przesłanki w ustalonych w sprawie okolicznościach. W przeciwnym razie , prymat należy dać decyzji wspólników wyrażonej w uchwale Zgromadzenia realizującą kompetencję ustawową. Oczywiście naruszenie stanowi zatem granicę ingerencji w nią po stronie organu państwowego – Sądu. (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 8.12.2016r , I ACa 923/16)

W ocenie Sądu w/w okoliczności zdecydowały o oddaleniu powództwa w całości, o czym Sąd orzekł w pkt I sentencji wyroku. Niekorzystny dla powoda wynik postępowania powoduje, że zgodnie z art. 98 k.p.c. jest on zobowiązany pozwanej zwrócić koszty postępowania w całości, na które składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5 400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa (pkt II).

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć :

1. pełn. obu stron,

- kal 14 dni.